

13. Frey C. B., Osborne M. A. The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation? *Technol Forecast Social Change*. 2017. Vol. 114. P. 254–280. DOI: 10.1016 / j.techfore.2016.08.019
14. Frey C., Osborne M. *The Future of Employment: How Susceptible are Jobs to Computerisation?* Oxford: Oxford Martin School. Working Paper, 2013. 72 p.
15. Greve B. *Technology and the future of work – The impact on labour markets and welfare states*. Cheltenham: Edward Elgar, 2017. 153 p.
16. Kapeliushnikov R. (2019). The phantom of technological unemployment. *Russian Journal of Economics*. 2019. № 5 (1). P. 88-116. DOI: 10.32609 / j.ruje.5.35507
17. Lanchester J. The Next Industrial Revolution Is Coming. Here's How We Can Ensure Equality. *Time*. 2019. 16 Jan.
18. Lowrey A. *Give People Money: How A Universal Basic Income Would End Poverty, Revolutionize Work, and Remake the World*. Crown Publishing, 2018. 272 p.
19. Mazzucato M. The Innovative State. *Foreign Affairs*, 2. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/americas/2014-12-15/innovative-state> (дата звернення: 12.10.2019).
20. Rifkin J. *The End of Work: The Decline of the Global Labor Force and the Dawn of the Post-Market Era*. New York: Putnam, 1995. 350 p.
21. Rodrik D. From welfare state to innovation state. <https://www.socialeurope.eu/innovation-state> (дата звернення: 03.10.2019).
22. Shiller R. Why robots should be taxed if they take people's jobs. *The Guardian*. 2017. 22 Mar.
23. Summers L. H. Economic Possibilities for Our Children. The 2013 Martin Feldstein Lecture. *NBER Reporter*, 4. Digital Challenges for the Welfare State, 2013.
24. Weller C. Giving people free money could be the only solution when robots finally take our jobs. URL: <https://www.businessinsider.com/basic-income-could-be-the-only-solution-in-a-robot-economy-2016-4> (дата звернення: 09.10.2019).

DOI 10.31558/2617-0248.2019.4.9

УДК 324.342.849.2

ТЕХНІЧНІ КАНДИДАТИ ТА ЇХНЯ РОЛЬ У ВИБОРЧОМУ ПРОЦЕСІ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9087-5123>

Бучин М. А., д. політ. н., доцент, професор кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка» (Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8591-3148>

Калинчук Х. В., здобувач кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка» (Україна)

У статті здійснено аналіз такого актуального для виборчої практики сучасної України феномену, як технічні кандидати. Науковці наголошують, що проблематика актуалізується завдяки тому, що у вітчизняній та зарубіжній політичній науці дослідження технічних кандидатів та їхньої ролі у виборчому процесі не є належною мірою висвітлені. Згадки про цей сучасний феномен зустрічаються більше на рівні публіцистики та політичної аналітики, що зумовлює необхідність комплексного наукового дослідження технічних кандидатів під час виборчих кампаній.

На основі аналізу позицій українських та зарубіжних експертів автори виокремлюють мету, притаманну для технічних кандидатів: створити більш сприятливі умови для перемоги на виборах «кандидата-господаря». Для цього, щоб допомогти своєму «роботодавцеві», технічні кандидати відтягують голоси його опонентів; збільшують представництво «кандидата-господаря» у виборчих комісіях; користуються його явною чи прихованою підтримкою; є малоактивними під час виборчих перегонів тощо.

Дослідники пропонують власне визначення технічних кандидатів, під якими розуміють підставних осіб, які беруть участь у виборах не задля перемоги, а для реалізації інтересів інших учасників виборчих перегонів шляхом маніпулювання виборцями. Науковці при цьому наголошують, що до категорії технічних кандидатів некоректно відносити самостійних, однак непопулярних політиків, які хоч і діють у власних інтересах, однак не мають жодних шансів на перемогу, або використовують конкретні вибори як трамплін для наступних.

Також автори розглядають проблему якісної оцінки технічних кандидатів та приходять до висновку: цей феномен не є протизаконним явищем, однак його застосування призводить до порушення морально-етичних принципів, передбачає застосування маніпуляцій та може призвести до суттєвого викривлення результату виборів. Дослідники наголошують, що головною умовою нейтралізації впливу технічних кандидатів на хід та результати виборів є високий рівень електоральної культури громадян.

Ключові слова: технічний кандидат, вибори, маніпуляції, виборча кампанія, виборча боротьба.

Buchyn M., Kalynchuk K. Technical Candidates and their Role in the Election Process

The article analyzes such phenomenon as technical candidates which is relevant to the electoral practice of modern Ukraine. Scientists emphasize that the problem is actualized due to the fact that the research of technical candidates and their role in the electoral process is not adequately covered in the domestic and foreign political science. Mentions of this contemporary phenomenon can be found more at the level of journalism and political analytics, which necessitates the need for a comprehensive scientific study of technical candidates during election campaigns.

Based on the analysis of the positions of Ukrainian and foreign experts, the authors identify the goal which is inherent in the technical candidates: to create more favorable conditions for winning the "candidate-host" on the elections. In order to help their "employer", technical candidates defraud the votes of his opponents; increase the representation of the "candidate-host" in election commissions; use explicit or implicit support of this candidate; are inactive during election races etc.

Researchers propose their own definition according to which technical candidates are understood as false persons who participate in the election campaign, not for victory but for realization the interests of other subjects of the electoral process by manipulating voters. Scientists, however, emphasize that it is incorrect to refer to the category of technical candidates independent, but unpopular politicians who, although acting in their own interests, have no chance of winning, or use specific elections as a springboard for the next ones.

The authors also consider the problem of qualitative assessment of technical candidates and conclude that this phenomenon is not an illegal phenomenon, but its application leads to violation of moral and ethical principles, implies manipulation and can significantly distort the election result. Researchers point out that the main condition for neutralizing the influence of technical candidates on the course and election results is a high level of electoral culture of citizens.

Keywords: technical candidate, elections, manipulation, election campaign, election fight.

Проблема чесності та демократичності виборів завжди були актуальною для політичної науки. Це пояснюється тим, що від демократичності виборчих перегонів залежить не лише формування політичної еліти, але й характер та ефективність державного управління, тип політичного режиму, рівень дотримання прав і свобод особи та багато інших важливих речей. Водночас, враховуючи технологічну сторону виборчого процесу, електоральна практика показує, що успіх певного суб'єкта на виборах значною мірою залежить від його вміння правильно застосовувати виборчі технології. При цьому йдеться не лише про «чисті» виборчі технології, спрямовані на популяризацію самого кандидата, але й про «брудні» технології, що мають на меті дискредитацію опонентів чи дезорієнтацію виборців.

Однією з таких виборчих технологій, яка, з одного боку, формально не порушує виборче законодавство, однак, з другого боку, суперечить морально-етичним принципам виборчих перегонів, є використання технічних кандидатів. Така виборча технологія активно застосовується і під час виборчих кампаній в Україні. Це робить дослідження технічних кандидатів актуальним та зумовлює необхідність комплексного політологічного аналізу цього явища.

Проблематиці використання технічних кандидатів, попри значне її практичне поширення, не приділено належної уваги у політичній науці. До її висвітлення більше задіяні журналісти, політичні експерти, аналітики та політтехнологи. Зокрема, серед українських аналітиків варто відзначити таких: Д. Джулай, П. Жук, Н. Мазур, М. Набока, В. Обух, А. Овдієнко, П. Пущенко, О. Роговик, О. Саліженко, Р. Соломонюк, Ф. Фельдман та ін. [1; 2; 5; 6; 7-9; 12]. Серед іноземних експертів та політтехнологів можна виокремити О. Матвейчева, І. Степанова та ін. [3; 10]. Вони розкривають суть поняття «технічний кандидат», виокремлюють його ознаки, цілі та функції, здійснюють типологію технічних кандидатів. Водночас, зважаючи на те, що в політичній науці досі відсутнє уніфіковане розуміння суті технічних кандидатів та їхньої ролі у виборчому процесі, виникає необхідність у здійсненні більш ґрунтовного політологічного дослідження технічних кандидатів як феномену сучасних виборчих кампаній.

Мета публікації – здійснити комплексне дослідження технічних кандидатів як суб'єктів виборчого процесу.

Слід зазначити, що в політології відсутнє уніфікована дефініція поняття «технічний кандидат». Така ситуація зумовлює появу проблем як теоретичного (належна наукова оцінка цього феномену), так і практичного (застосування цього терміну щодо позначення певних суб'єктів виборчого процесу та, відтак, аналіз і оцінка рівня демократичності та чесності виборчої кампанії) характеру.

Зокрема, наковці, пропонуючи дефініцію поняття «технічний кандидат», наголошують на тому, що для цієї категорії суб'єктів виборчого процесу притаманні такі риси:

- їхньою головною метою є не перемога, а відтягування голосів у інших кандидатів (які є конкурентами «господаря») [1; 6];
- намагаються збільшити представництво іншого суб'єкта у виборчих комісіях [12];
- залучені до виборів іншими кандидатами, які є реальними претендентами на перемогу [7];
- не проводять передвиборної агітації та про них відсутня більшість необхідної інформації [12];
- обмежуються під час виборів агітацією лише у соціальних мережах, без проведення особистих зустрічей з виборцями;
- мають схожі прізвища з іншим суб'єктом виборчого процесу;
- не володіють достатньою кількістю офіційно задекларованих коштів, щоб сплатити грошову заставу [9];
- діють з метою обслуговування інтересів іншого кандидата;

– висуваються кандидатами з подачі виборчих штабів потенційних переможців [4];
 – користуються явною чи прихованою інформаційною, організаційною, матеріальною чи технічною підтримкою з боку «основного» кандидата та ін. [2].

Як ми бачимо із проаналізованого вище, до основних рис технічного кандидата можна віднести його несамостійність, залежність від іншого суб'єкта виборчого процесу; низьку популярність і відсутність реальних шансів на перемогу; низьку агітаційну активність; діяльність в інтересах «кандидата-господаря» та боротьба з його суперниками. Водночас деякі аспекти оцінки технічних кандидатів та виокремлення їхніх рис залишаються дискусійними.

Зокрема, не співпадають думки науковців щодо того, наскільки коректним є віднесення до категорії технічних кандидатів суб'єктів виборчого процесу, які, хоч і не мають реальних шансів перемогти на виборах, однак є самостійними. Зокрема, вітчизняні експерти Д. Джулай та М. Набока вважають, що кандидати з низьким рейтингом, які беруть участь у виборах, щоб стати відомими, заробити прихильність електорату та спонсорів, не є технічними [1].

Схожу позицію займає й інший український аналітик П. Пущенко. На його думку, до категорії технічних кандидатів не слід відносити тих учасників виборчих перегонів, які мають на меті використати одну виборчу кампанію як стартову платформу для іншої [7].

Дещо іншу точку зору щодо цієї проблематики висловлює експерт Громадського руху ЧЕСНО О. Роговик, який розширює категорію технічних кандидатів. Відтак, до розряду технічних суб'єктів виборчого процесу науковець відносить осіб, які балотуються та беруть участь у виборах задля того, щоб: пропіаритись; підвищити впізнаваність; збільшити свій політичний вплив; відібрати голоси в інших кандидатів або ж подарувати свої голоси комусь з учасників виборчих перегонів; критикувати конкурента; забезпечити більш вагоме представництво у виборчих комісіях чи на телевізійних ефірах та ін. [8].

Підсумовуючи згадані вище точки зору, хочемо наголосити, що, на наше переконання, участь кандидатів у виборах з іншою метою, окрім бажанням перемогти, є недостатньою підставою для віднесення їх до категорії технічних. Це наше твердження ґрунтується на тому факті, що перемога на виборах – не єдина (хоча й найбільш поширена) причина, що спонукає кандидатів балотуватися та брати участь у виборах. Тому головною підставою для віднесення кандидата до категорії технічних є його несамостійність, здійснення діяльності від імені іншого кандидата чи певної політичної партії. Відтак, під технічними кандидатами, на наше переконання, варто розуміти підставних осіб, які беруть участь у виборчих перегонах, маючи конкретну мету, яка не пов'язана з перемогою, а спрямована на реалізацію інтересів інших учасників виборчого процесу шляхом маніпулювання виборцями.

Ще одним аспектом проблематики є використання термінології для позначення кандидатів, які є несамостійним під час виборчої кампанії. Варто відзначити, що в англійській мові для позначення таких суб'єктів виборчого процесу вживають поняття «dummy candidate» («підставний кандидат», «фіктивний кандидат»). В українській науці, у свою чергу, термін «підставний кандидат» вживається як синонім терміну «технічний кандидат». Щодо «фіктивних кандидатів» («кандидатів-фейків»), то їх вважають різновидами «технічних кандидатів». Крім того, поряд із словосполученням «технічний кандидат» можна вживати такі терміни, як «квазікандидат» чи «псевдокандидат», трактуючи їх як аналогічні за значенням. Водночас, ми вважаємо за доцільне для позначення вищезгаданих суб'єктів виборчих перегонів все ж використовувати поняття «технічний кандидат».

Важливою складовою політологічного аналізу технічних кандидатів є здійснення їхньої якісної оцінки, з'ясування ролі у виборчому процесі, а також – наскільки позитивним, негативним чи нейтральним є цей феномен у контексті забезпечення демократичності, законності та чесності виборів. У цьому контексті слід відзначити, що участь технічних кандидатів у виборах є цілком законною, адже вона є формою реалізації їхнього пасивного виборчого права, яке гарантується особі будь-якою демократичною державою. Водночас, можна говорити про те, що використання технічних кандидатів спричиняє порушення морально-етичних принципів проведення виборів. Звідси виникає проблема нейтралізації їхнього впливу, адже, участь технічних кандидатів у виборчому процесі є свого роду маніпуляцією, яка ставить під сумнів чесність виборів.

Російський дослідник І. Степанов стверджує, що використання технічних кандидатів має на меті ввести в оману виборця, проте незаконність таких дій є суперечливою, адже номінація технічних кандидатів не порушує норм чинного виборчого законодавства в країні. З цього науковець робить висновок, що участь технічних кандидатів у виборчому процесі є законною за формою, але протизаконною по суті. Це І. Степанов пояснює тим, що такі дії мають на меті не забезпечення перемоги технічного кандидата, а створення перешкод для потенційного суперника [10, с. 36].

Варто відзначити, що попри негативні трактування феномену технічних кандидатів, існують й інші точки зору про те, що такі суб'єкти виборчого процесу здатні нести й певне позитивне навантаження. Зокрема, фахівці Науково-виробничого центру з інформаційних проблем територій НАН України підкреслюють, що використання технічних кандидатів може чинити і певний позитивний вплив на виборчий процес. На думку експертів, сьогодні поширеним є сприйняття технічних кандидатів як принизливих, неповноцінних, нечесних, примітивних політичних заробітчан. Однак, його варто було б змінити на бачення цих кандидатів, як таких, що сприяють адекватності голосування виборців. Це науковці пояснюють тим, що феномен технічних кандидатів та його використання під час виборів дають змогу виборцям краще усвідомити їхній вплив та можливості, а, відтак, бути готовими до цього, та здійснювати більш раціональний вибір [2].

Ми все ж схильні дотримуватися точки зору про те, що технічні кандидати хоч і не є протизаконним явищем, однак вони нівелюють морально-етичні принципи виборчих перегонів. Тому слід пам'ятати, що участь технічних

кандидатів у виборчому процесі – це завжди маніпуляція. Вона може бути спрямована як на весь електорат, так і на певну цільову аудиторію. Проте, в підсумку, такого роду маніпуляція вносить корективи у загальний результат виборів, що може мати непередбачувані (часто – навіть фатальні) наслідки для майбутнього країни.

Важливим аспектом дослідження діяльності технічних кандидатів під час виборів є з'ясування їхніх цілей (функцій). На основі аналізу думок та позицій вітчизняних і зарубіжних аналітиків та експертів можна виокремити такі основні функції технічних кандидатів під час виборів:

- відтягування голосів виборців у певних кандидатів – опонентів «кандидата-господаря»;
- підвищення рейтингу «свого» кандидата шляхом зняття кандидатури на його користь;
- псування іміджу та ведення «брудної агітації» проти опонентів «кандидата-господаря»;
- збільшення можливостей «свого» кандидата для впливу на хід та результати виборів (шляхом прихованого надання своїх квот для формування виборчих комісій, використання ефіру, здійснення спостереження тощо);

– здійснення потрібних «кандидатові-господарю» дій під час виборів (створення інформаційних приводів, актуалізація потрібних питань тощо), які йому самому не вигідно вчиняти;

– підстрахування «свого» кандидата (у випадку загрози зняття «кандидата-господаря» з виборчих перегонів, визнання виборів недійсними тощо);

– виконання ролі кандидата-жертви, через критику та нападки на якого «кандидат-господар» матиме змогу збільшувати свій рейтинг;

– дезорієнтація опонентів та виборців;

– вчинення діяльності проти опонентів свого «господаря» у юридичній площині (судові скарги та позови)

[3-5; 7].

Однак, коли ми говоримо про мету діяльності технічного кандидата, то вона одна – збільшити шанси на перемогу іншого суб'єкта виборчого процесу, від імені якого він бере участь у виборчих перегонах, та інтереси якого він представляє. Якими ж засобами цього досягнути – це вже питання іншого плану, яке передбачає необхідність врахування особливостей конкретної виборчої кампанії. У випадку правильної оцінки ситуації та правильного підбору як самого технічного кандидата, так і функцій, якими він послугуватиметься під час виборів, це даватиме позитивний кумулятивний ефект для «кандидата-господаря». У випадку ж прорахунків, неправильної оцінки ситуації та, відтак, невідповідного використання технічного кандидата, ефект від таких дій буде суттєво зменшуватися, нівелюватися чи, взагалі, давати негативний результат.

На нашу думку, для кращого розуміння феномену технічних кандидатів, необхідно також дослідити кандидатів, які знімають свої кандидатури з виборів, зрозуміти, наскільки вони є «технічними». Оскільки однією із функцій технічних кандидатів є відтягування голосів від опонентів, то з цим непогано справляються кандидати, які спочатку погодилися на участь у виборах, пройшли певні етапи передвиборчої кампанії, а потім знялися з виборів. Часто в силу правових процедур чи спливання крайніх термінів зняття з виборів їхнє прізвище залишається у бюлетені. Виборці, які не слідкують за новинами, чи ті, які рандомно у виборчій кабінці вибирають, за кого проголосувати, продовжують обирати такого кандидата. Де-юре, ці голоси не мають впливу на перемогу чи поразку цього кандидата, бо він відмовився від участі у виборах. Але, де-факто, якщо б ці голоси були віддані за інших кандидатів, то результат виборів міг би бути іншим.

Проте, коли учасники виборчих перегонів знімають свою кандидатуру на користь іншого кандидата, це, на наше переконання, ще не є гарантією та свідченням того, що вони належать до категорії технічних. Можливо, деякі з них справді не вбачають сенсу у продовженні передвиборчої боротьби і тому заявляють, що виходять з гри задля підтримки кандидата, позиція якого їм імпонує. Або ж особа не бачить сенсу тратити час і ресурси, але не хоче підтримати жодного з кандидатів.

З іншого боку, дуже часто така підтримка є результатом політичного торгу кандидата, який не є технічним, однак не має реальних шансів на перемогу. В такому випадку маловідомі та непрохідні кандидати завдяки участі у виборах можуть отримувати певні політичні чи навіть фінансові бонуси, адже від того, на чию користь вони знімуть чи не знімуть свою кандидатуру, може залежати загальний результат виборів.

Проте, важко прогнозувати, наскільки ефективною є ця технологія. З одного боку, на думку науковців, у цьому випадку спрацьовує ефект масової підтримки, навіть тоді, якщо кандидати чи партії, які зняли свою кандидатуру на користь інших суб'єктів виборчого процесу, є маловідомими. Однак, чим більше осіб заявлять про підтримку певного кандидата, тим масовіший вплив на свідомість людей здійснюватиме цей факт [11].

З іншого боку, у випадку зняття кандидатури на користь іншого суб'єкта виборчого процесу не відбувається пряме перетікання голосів виборців до цього суб'єкта. Все залежатиме від багатьох чинників: ідеологічної, програмної та інших схожостей кандидатів; характеристики інших учасників виборчих перегонів; поведінки самого кандидата, який знімається з виборів; потужності інформаційного поширення факту зняття кандидатури тощо. В окремих випадках ми можемо говорити про те, що факт зняття кандидатури на користь іншого учасника виборчих перегонів може не дати жодного позитивного ефекту, або ж навіть призводити до зниження електоральної підтримки.

Окремо слід говорити про зняття кандидатури на користь іншого суб'єкта як елемент брудної технології, яка спостерігатиметься у тому випадку, коли така форма «підтримки» апіорі буде не вигідною та шкідливою для бенефіціара. Це може мати місце в ситуації, коли такі кандидати є ідеологічними противниками, або ж технічні кандидати мають високий антирейтинг, який може перейти і до того суб'єкта виборчого процесу, на користь якого було знято кандидатуру. У цьому випадку слід говорити про використання «кандидатом-господарем» технічного кандидата з однією ціллю – підставити свого опонента.

Підсумовуючи, слід відзначити, що технічних кандидатів як сучасне електоральне явище доволі важко однозначно оцінити. Це пов'язане з тим, що використання такої технології не суперечить нормам законодавства та демократичних стандартам виборів, адже принцип загальності виборів передбачає максимально можливе поширення виборчих прав та активну участь громадян як у формуванні влади, так і в здійсненні управління суспільством у якості обраних представників. Водночас, використання технічних кандидатів можна трактувати як брудну виборчу технологію, яка порушує морально-етичні принципи виборчої боротьби, нівелює демократичність та чесність інституту виборів. Тому, зважаючи на технологічний характер феномену, боротися з цим явищем потрібно, в першу чергу, технологічно, використовуючи контртехнології. Найбільш дієвим механізмом протидії впливу технічних кандидатів є широке та вчасне інформування виборців про факт застосування цієї технології, роз'яснення того, що певні кандидати є технічними і переслідують інші цілі, а голосування на їхню підтримку стане результатом ефективного маніпулювання. У цьому контексті стає зрозуміло, що найбільш сприятливою умовою, яка нейтралізує вплив технічних кандидатів, є наявність високого рівня політичної та електоральної культури виборців.

Вітчизняна виборча практика показує, що використання технічних кандидатів є доволі поширеним явищем в нашій державі. Тому перспективним напрямком для наших подальших наукових розвідок є з'ясування впливу технічних кандидатів на виборчий процес в Україні.

Бібліографічний список:

1. Джулай Д., Набока М. Технічні кандидати. Хто вони і навіщо це роблять? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/tehnichni-kandyaty-m-plus/29726970.html> (дата звернення: 19.09.2019).
2. Жук П., Мазур Н., Соломонюк Р. Для чого потрібні технічні кандидати. URL: <https://cipt.org.ua/ua/publikatsii/item/57-dliachohopotribnitekhnichnikandyaty> (дата звернення: 16.10.2019).
3. Матвейчев О. Уши машут ослом. Сумма политехнологий. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=o4KIBAAAQBAJ&pg=PT598&lpg=PT597&focus=viewport&dq=Матвейчев+О.А.+Подставные+кандидаты+и+кандидаты-союзники&hl=uk#v=onepage&q=Матвейчев%20О.А.%20Подставные%20кандидаты%20и%20кандидаты-союзники&f=true> (дата звернення: 11.09.2019).
4. На замітку виборцю: хто такі технічні кандидати і як їх розпізнати? URL: <https://uk.etcetera.media/na-zamitku-vibortsyu-hto-taki-tehnichni-kandidati-i-yak-yih-rozpiznati.html> (дата звернення: 9.10.2019).
5. Обух В. Хто такий «технічний» кандидат, кому і для чого він потрібен? URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-elections/2629724-hto-takij-tehnichnij-kandidat-komu-i-dla-cogo-vin-potriben.html> (дата звернення: 15.09.2019).
6. Овдієнко А. Технічні кандидати: хто вони і яка їхня мета? URL: https://24tv.ua/tehnichni_kandidati_hto_voni_i_yaka_yihnya_meta_n1097066 (дата звернення: 12.10.2019).
7. Пущенко П. Для чого потрібні технічні кандидати на виборах у 205 окрузі. URL: https://antikor.com.ua/articles/49415-dlja_chogo_potribni_tehnichni_kandidati_na_viborah_u_205_okruzi (дата звернення: 11.10.2019).
8. Роговик О. Технічні кандидати на виборах Президента-2019. URL: <https://site.ua/oleksii.rohovyk/15758/> (дата звернення: 09.10.2019).
9. Саліженко О. Три ознаки того, що кандидат в президенти може бути технічним. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/chesno-pro-vybory/try-oznaky-togo-shcho-kandydat-v-prezidyenty-mozhe-buty-tehnichnym> (дата звернення: 13.10.2019).
10. Степанов И. Проблемы борьбы с незаконным воздействием на результаты выборов. *Вестник Академии Генеральной прокуратуры Российской Федерации*. 2008. № 1(3). С. 34-38.
11. Технічні кандидати: як уберегтися і не втратити свій голос на виборах через політичні хитрощі. *Калінівка.city*. URL: <https://kalynivka.city/read/experiance/37418/tehnichni-kandidati-yak-uberegtisya-i-ne-vtratiti-svij-golos-na-viborah-cherez-politichni-hitroschi>
12. Фельдман Ф. «Чесні вибори»: технічні кандидати Порошенка беруть під контроль виборчі дільниці. URL: <http://polityka.today/chesni-vybory-tekhnichni-kandyaty-poroshenka-berut-pid-kontrol-vyborchi-dil-nytsi/> (дата звернення: 11.10.2019).

References:

1. Dzhulaj D., Naboka M. *Texnichni kandy`daty`. Xto vony` i navishho se robyat`?* URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/tehnichni-kandyaty-m-plus/29726970.html> (data zvernennya: 19.09.2019).
2. Zhuk P., Mazur N., Solomonyuk R. *Dlya chogo potribni texnichni kandy`daty`.* URL: <https://cipt.org.ua/ua/publikatsii/item/57-dliachohopotribnitekhnichnikandyaty> (data zvernennya: 16.10.2019).
3. Matvejchev O. *Ushi mashut oslom. Summa politehnologij.* URL: <https://books.google.com.ua/books?id=o4KIBAAAQBAJ&pg=PT598&lpg=PT597&focus=viewport&dq=Matvejchev+O.A.+Podstavnye+kandyaty+i+kandyaty-sojuzniki&hl=uk#v=onepage&q=Matvejchev%20O.A.%20Podstavnye%20kandyaty%20i%20kandyaty-sojuzniki&f=true> (data zvernennya: 11.09.2019).
4. *Na zamitku vy`borcyu: xto taki texnichni kandy`daty` i yak yix rozpiznaty`?* URL: <https://uk.etcetera.media/na-zamitku-vibortsyu-hto-taki-tehnichni-kandidati-i-yak-yih-rozpiznati.html> (data zvernennya: 9.10.2019).
5. *Obux V. Xto taky`j «texnichny`j» kandy`dat, komu i dlya chogo vin potriben?* URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-elections/2629724-hto-takij-tehnichnij-kandidat-komu-i-dla-cogo-vin-potriben.html> (data zvernennya: 15.09.2019).
6. *Ovdiyenko A. Texnichni kandy`daty`: xto vony` i yaka yixnya meta?* URL: https://24tv.ua/tehnichni_kandidati_hto_voni_i_yaka_yihnya_meta_n1097066 (data zvernennya: 12.10.2019).

7. Pushhenko P. Dlya chogo potrebni texnichni kandy'daty` na vy`borax u 205 okruzi. URL: https://antikor.com.ua/articles/49415-dlja_chogo_potrebn_i_tehnichni_kandidati_na_viborah_u_205_okruzi (data zvernennya: 11.10.2019).
8. Rogovy`k O. Texnichni kandy'daty` na vy`borax Prezy`denta-2019. URL: <https://site.ua/oleksii.rohovyk/15758/> (data zvernennya: 09.10.2019).
9. Salizhenko O. Try` oznaky` togo, shho kandy'dat v prezy`denty` mozhe buty` texnichny`m. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/chesno-pro-vybory/try-oznaky-togo-shcho-kandydat-v-prezydenty-mozhe-buty-texnichnym> (data zvernennya: 13.10.2019).
10. Stepanov I. Problemy bor'by s nezakonnym vozdejstviem na rezul'taty vyborov. *Vestnik Akademii General'noj prokuratury Rossijskoj Federacii*. 2008. № 1(3). S. 34-38.
11. Texnichni kandy'daty`: yak uberegty`sya i ne vtraty`ty` svij golos na vy`borax cherez polity`chni xy`troshhi. Kaly`nivka.city. URL: <https://kalynivka.city/read/experience/37418/tehnichni-kandidati-yak-uberegtisya-i-ne-vtratiti-svij-golos-na-viborah-cherez-politichni-hitroschi>
12. Fel'dman F. «Chesni vy'bory`»: texnichni kandy'daty` Poroshenka berut` pid kontrol` vy`borchi dil`ny`ci. URL: <http://polityka.today/chesni-vybory-tehnichni-kandydaty-poroshenka-berut-pid-kontrol-vyborchi-dil-nytsi/> (data zvernennya: 11.10.2019).

DOI 10.31558/2617-0248.2019.4.10

УДК 327.7:303.01

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРОРЕГІОНІВ ЯК СКЛАДОВА РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8856-2774>

Літвін Л. А., к. політ. н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (Україна)

Метою даної роботи є проаналізувати функціонування єврорегіонів як складової реалізації національних інтересів України.

Проаналізовані основні підходи до визначення поняття та сутності єврорегіонів у контексті реалізації національних інтересів, визначені функції єврорегіонів та структурно-функціональні особливості єврорегіонів за участю України, представлено авторське бачення сутності єврорегіонів. Так, поняття єврорегіону визначене як інтерактивна, інституціалізована форма транскордонного співробітництва, де шляхом співпраці учасників єврорегіону вирішуються спільні політичні, соціально-економічні, інформаційні проблеми та відстоюються регіональні й національні інтереси.

Надане визначення поняттю транскордонного співробітництва в компаративному аспекті. Зазначено, що при ефективному функціонуванні єврорегіони можуть бути певним засобом реалізації соціально-економічного та політичного потенціалу прикордонних територій, підвищення рівня життя прикордонних територій, комунікативним каналом, а також вектором збереження та реалізації національних інтересів. Узагальнюючі підходи до визначення сутності єврорегіону окреслені основні функції останнього: створення міцних транскордонних зв'язків; вирішення соціально-економічних, політичних та екологічних проблем прикордонних територій; покращення рівня життя населення прикордонних територій; інформаційна функція; налагодження комунікативних каналів; участь у налагодженні кадрової та міграційної політики, а також в удосконаленні законодавства щодо транскордонного співробітництва; формування позитивного іміджу стабільного, відповідального партнера на міжнародній арені тощо.

Зазначено, що фактично налічуються наступні єврорегіони за участю України: спільно утворені із країнами-членами ЄС («Карпатський єврорегіон», «Єврорегіон «Буг», «Єврорегіон «Нижній Дунай», «Єврорегіон «Верхній Прут»); спільно утворені із країнами, які не є країнами-членами ЄС («Єврорегіон «Дністер», «Єврорегіон «Дніпро» в складі Чернігівської області України та Гомельської області Білорусі); в єврорегіоні «Чорне море» Україна перебуває у якості спостерігача.

Наголошено на доцільності інтерактивного рівня міжнародних відносин, адже на сучасному етапі транскордонне співробітництво має підлягати певній інтерактивності. В контексті даного дослідження під інтерактивністю мається на увазі обмін та доповнення інформаційним і кадровим потенціалом між сторонами єврорегіону, яке має включати розробку спільних інформаційних, політичних, соціально-економічних проєктів. Ключовим моментом є інформаційний процес та процес комунікації між населенням єврорегіону та представниками місцевої влади.

Ключові слова: єврорегіон, транскордонне співробітництво, національні інтереси, регіон, інтерактивність.

Litvin L. A. The Euroregion's functioning as a component of national interests realization. The purpose of this paper is to analyze the functioning of the Euroregions as a component of the realization of Ukraine's national interests.